

אם לא תשאל איך תדע?

מרכז הידע של פסגות

לחינוך פיננסי

psagot.co.il |

לדעת מהן הזכויות הפיננסיות שלי כשאני עוזב מקום עבודה

כל פעולה שננקטת בעת עזיבת מקום עבודה, ולא משנה בני כמה אנחנו, יכולה להשפיע על הפנסיה שלנו ועל היקפה. הנושא נראה לעיתים מסובך יחסית והנטייה הטבעית היא להת-עסק בו כמה שפחות. איך דואגים לביטוח שלכם? איך דואגים לנושא הפיצויים? איך נשלם כמה שפחות מס? על אלה ועוד נענה במדריך הבא.

שלב 1 - קודם כל דואגים לביטוח

אם מקום העבודה הפריש עבורך לקרן פנסיה או לביטוח מנהלים, הרי שצברת גם זכויות, הכוללות לרוב לפחות את אחד מהביטוחים הבאים: אובדן כושר עבודה וביטוח במקרה של פטירה. הביטוחים הללו מתבססים על רציפות התשלומים לקרן, ולכן הפסקת תשלומים (במקרה שתעזבו מקום עבודה ותישארו ללא עבודה למשך תקופה מסוימת) עלולה להביא לפגיעה משמעותית בביטוח.

שימו לב: לשמור על הרכיב הביטוחי שלכם זה כנראה הדבר הכי חשוב לשים אליו לב כשעוזבים עבודה, שכן אם יחול שינוי במצב הבריאותי, ישנה סכנה לפגיעה ביטוחית משמעותית ותמצאו את עצמכם בבעיה. בנוסף, הפסקה בהפקדות עלולה להביא למצב שבעת הבקשה לחידוש, ייתכן כי התנאים ישתנו (בשל שינוי במצב בריאותי, גיל וכו') ובחלק מהמקרים, תידרשו לעבור חיתום רפואי מחדש.

כיצד עושים זאת?

1. יש ליצור קשר עם הסוכן הפנסיוני או עם החברה המנהלת את קרן הפנסיה שלכם ולברר מה צריך לעשות על מנת שהביטוחים לא יפגעו. חשוב לציין כי בקרן פנסיה חדשה קיים מנגנון בשם "ארכת ביטוח" לפיו שומרת הקרן באופן אוטומטי על הביטוח למשך תקופה של עד חמישה חודשים או עד תקופת הביטוח הרצופה האחרונה, הנמוך מבניהם, כאשר התשלום עבור הביטוח מתבצע באופן אוטומטי מתוך היתרה הצבורה בקרן שלכם. אפשר לבקש לערוך הסדר להמשך תשלום עלות הריסק לתקופה של עד 24 חודשים בהתאם לתקופת החברות בקרן ובכפוף לתקנון קרן הפנסיה בתשלום שיגבה בהוראת קבע או מתוך היתרה בקרן שלכם.

2. עבור מי שטרם מצא עבודה אך מעוניין להמשיך להפקיד לקרן הפנסיה, מומלץ להעביר הפקדה בסכום הביטוח הקרוב ככל האפשר לשכר המבוטח הקודם, כלומר, לשכר האחרון אצל המעסיק הקודם, וזאת בכדי לצמצם את הפגיעה בגובה הכיסוי הביטוחי.

חשוב לציין שבמידת הצורך, כדאי לשקול לקיחת הלוואה מהחברה המנהלת את קרן הפנסיה (על חשבון כספי התגמולים), וזאת על מנת לא לפגוע בהיקף החיסכון.

זכרו שעובד יכול להשאיר את הכספים בקופה ולא למשוך אותם. להחלטה הזו יש גם השפעה על היקף המס שישולם בעת המשיכה ובעתיד. לכן, מומלץ להתייעץ על כך עם גורם מקצועי. באופן כללי, האפשרויות במצב זה, הן:

- **לייעד את הפיצויים לפנסיה שלו**, כך שהם יתווספו לקצבה החודשית שהוא יקבל בעת היציאה לפנסיה (רצף קצבה). אפשר גם לייעד רק את הפיצויים החייבים במס למטרת קצבת הפנסיה, ולמשוך את החלק הפטור ממס.
- **עבור פיצויים שנצברו בקופת גמל לא משלמת, ניתן לבצע התחשבות מס** (להגיש לקופה את טופס 161 או אישור פקיד שומה והקופה תנכה את המס) ולהשאיר את הכספים בחשבון חדש בקופת גמל במעמד עצמאי כך שכספי הפיצויים יישארו נזילים. חוסך שירצה, יוכל בעתיד למשוך אותם ולשלם מס רווח הון על הרווח הריאלי (25%) אופציה אחרת היא למשוך את הכספים בפרישה כקצבה וליהנות מקצבה פטורה ממס.
- ניתן להשאיר את הכספים בקופת הגמל ולדחות את תשלום המס עד למועד הפרישה מהמעסיק האחרון (רצף זכויות פיצויים). אפשר לעשות זאת עם מספר בלתי מוגבל של מעסיקים כל עוד העובד יתחיל לעבוד אצל מעסיק חדש בתוך שנה ממועד סיום העסקתו אצל המעסיק האחרון. מי שיבחר באופציה זו יוכל להתחרט תוך שנתיים (בכפוף להוראות הדיון) ולמשוך את הכסף.

חשוב לשים לב: חוסך בעל קרן פנסיה ותיקה (כגון הע"ל של פסגות) צריך לבדוק האם משיכת הפיצויים תחסום את הקרן להפקדות ואף תשלול את הזכאות לקבלת קצבת זקנה (כפי שקורה בחלק מהקרנות הוותיקות) ולכן במקרים מסוימים רצוי שלא למשוך את הפיצויים.

שלב 5 - בשעה טובה, חוזרים לעבוד

חשוב לציין כי בהתאם להוראות צו ההרחבה לפנסיה חובה, עובד המתקבל לעבודה כשהוא מבוטח בביטוח פנסיוני כלשהו זכאי לביצוע ההפרשות לקרן החל מהיום הראשון לעבודתו, אולם הצו קובע כי ניתן שההפקדות יבוצעו לאחר שלושה חודשי עבודה או בתום שנת המס - על פי המועד המוקדם מביניהם. כמובן שההפקדות יחושבו רטרואקטיבית ליום תחילת עבודתו של העובד אצל המעסיק.

שלב 2 - לקבל את כספי הפיצויים

אם עזבת מקום עבודה בתנאים המזכים אותך בקבלת פיצויים מהמעסיק, ניתן לקבל אותם ישירות מהמעסיק או לחילופין מקופת הגמל, מביטוח המנהלים או מקרן הפנסיה שלך על ידי שחרור כספי הפיצויים שהופקדו על שמך לצרכי פיצוי פיטורין.

1. בעת סיום העסקה מקבל העובד מהמעסיק מכתב המופנה לחברה המנהלת את כספי הפנסיה או קופת הגמל שלו, בו הוא מודיע לקרן או לקופה האם כספי הפיצויים שהופקדו מועברים לטובת העובד, או שהוא מבקש לקבלם חזרה.
2. בנוסף מקבל העובד מהמעסיק "טופס 161". בטופס מפרט המעסיק בין היתר, את המקורות מהם הוא מתכוון לשלם את הפיצויים, כלומר את שמות הקופות בהן נצברו הפיצויים.

שלב 3 - המטרה: לשלם כמה שפחות מס

יש לציין כי בכל הקשור למס הכנסה, כספי הפיצויים מתחלקים למעשה לשניים - החלק הראשון פטור ממס עד לתקרה הקבועה בחוק (12,120 שקלים לכל שנת עבודה נכון לשנת 2013) ועל יתרת הפיצויים יש לשלם מס הכנסה בהתאם להכנסה באותה שנה (כלומר בהתאם למדרגות המס).

חשוב לקבל ייעוץ מקצועי ממומחה מס לפני משיכת כספי הפיצויים שכן על ידי תכנון מס נכון אפשר לחסוך כסף.

כך למשל, ניתן לבקש מפקיד השומה בסניפי מס הכנסה לבצע פריסת מס על כספי הפיצויים. אפשרות נוספת היא לנסות לדחות את הפרישה (עד כמה שניתן) לרבעון האחרון של השנה. מי שפורש ברבעון האחרון יכול לבקש מרשות המיסים שיראו אותו כמי שפרש בתחילת שנת המס הבאה מה שיכול להקטין את המס שישולם אם ההכנסה בשנה זו תהיה נמוכה יותר.

שלב 4 - מה עושים עם כל הכסף הזה?

אין ספק שיש פיתוי רב למשוך את כספי הפיצויים אבל חשוב לעצור רגע לפני שעושים זאת, משום שכספי הפיצויים מהווים מרכיב משמעותי מאוד בחסכון הפנסיוני, ובמקרים מסוימים, יכולים להוות קרוב למחצית מסך החיסכון הפנסיוני הנצבר. לכן, כדי לשמור על פנסיה סבירה (ביחס לשכר בגיל העבודה) יש לשקול השארת כספי הפיצויים בקרן הפנסיה לטובת הקצבה החודשית שתתקבל בעת היציאה לפנסיה.

מושגים

טופס 161

טופס של רשות המיסים בו מציין המעסיק את משך תקופת עבודתך, השכר הקובע לפיו חושבו הפיצויים, סך הפיצויים המשולמים לך ואת גובה ושיעור המס החל עליהם.

פיצויים

תשלום לעובד המתקבל מהמעביד בעת סיום יחסי עובד ומעביד בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. תשלום המענק יכול להיות ישירות מהמעביד, ו/או מכסף שהופקד עבורו בביטוח מנהלים, קרן פנסיה או קופת גמל.

קופת גמל

מכשיר חיסכון לטווח ארוך המיועד להבטיח הכנסה בעת הפרישה מהעבודה. מטרתה העיקרית הינה צבירת כספים בחיסכון שיהיה ניתן למימוש בעת הפרישה בדרך של קבלת קצבה חודשית ו/או בסכום חד-פעמי בהתאם להוראות הדין.

קופת גמל במעמד עצמאי

קופת גמל אשר אין אליה הפקדות של מעסיק.

הבחירה בקרן הפנסיה אליה יופקדו הכספים ע"י המעסיק היא שלכם בלבד!

שכירים?

מי שמתחיל לעבוד כשכיר במקום עבודה חדש, רשאי לעדכן את המעסיק כי ברצונו לבצע הפקדות לקרן הקיימת וזאת על מנת לשמור על זכויותיו.

עצמאיים?

אם החלטתם ללכת לכיוון עצמאי, קודם כל מזל טוב ובהצלחה. גם כעצמאיים חשוב להמשיך לדאוג לעתיד הפנסיוני שלכם. יש להמשיך לבצע הפקדות לקרן פנסיה כאשר, מומלץ להעביר סכום אשר יגלם שכר מתאים ריאלי בהתאם להכנסה הצפויה. בכל מקרה, מומלץ להתייעץ עם בעל מקצוע בכל החלטה הקשורה לחיסכון הפנסיוני בעת עזיבת מקום עבודה, ובכלל. יש לזכור כי כל החלטה כזו יכולה להשפיע על היקף הפנסיה שלכם, ומכאן, שגם על איכות חייכם בגיל השלישי.

רוצים לדבר עם אחד מנציגי פסגות ולקבל מידע נוסף? מלאו פרטיכם בטופס משמאל ונשמח לעמוד לשירותכם בהקדם.